

SLOVENSKI NAROD.

Slovenski Narod velja po pošti:

za kraje bivše Avstro-Ogrske:	
celo leto skupaj naprej	K 50—
pol leta	25—
četr leta	13—
na mesec	450—

za Nemčijo:	
celo leto naprej	K 55—
za Ameriko in vse druge dežele:	
celo leto naprej	K 60—

Vprašanjem glede inseratov se naj priloži za odgovor dopisnici ali znakma.

Upravnštvo (spodaj, pritlije, levo). Knallova ulica št. 5, telefon št. 85.

Nekaj predzgodovine o naši svobodi.

(Govor dr. Vl. Ravnharja dne 1./12.)

Komaj meseč dni je temu, kar sem zapustil Dunaj kot državni poslanec. Avstro-Ogrska je že ležala v agoniji. Zvijala se je v smrtnih bolečinah, dokler ni kmalu po našem odhodu izdihnila svoje neblage duše. Bili smo priče njenega obupnega smrtnega boja. Lahko potrdimo, da je umrla primočno svojemu življenju nečastne smrti. Malo je ljudi, ki bi se v poslednjem trenotku svojega življenja ne spokorili in ne skečali svojih grehov. Tega pri bivši naši državi nismo doživelji. Pač pa se je prav do zadnjega, upajoč v čudežno resitev, odlikovala v neiskrenosti, zavratnosti, v izigravanju drugega proti drugemu. Mešterila in krivo igro je igrala z najzvisejšimi principi demokratizma. Pokazala je potencirano vse slabe lastnosti svojih takozvalnih državnikov iz nemškega in madjarskega rodu, katerim edino ima zahvaliti svojo propast in pogubo. In ko je bilo že vse izgubljeno, ko smo jim grmeče klicali »prepozno«, začela je v smrtnem strahu uprositi milosti in klečplaziti, razkrila je najslabšo stran svojo: strahopetnost. Temboj glasno je zvenel naš »prepozno«. Žalostni konec tega nestvorja je kazal bolj kakor njegova preteklost, da v njem — kar smo vedno trdili — ni bilo zdrave življenjske sile, zato tudi ni bil vreden življenja.

Ob trenotku, ko so se za nami za vedno zaprle duri dunajskega parlamenta, čutim dolžnost, da se kot bivši državni poslovni od svojega volilstva. Ni bila lahka moja naloga, a ponosen sem, da sem v tej za življenje svojega naroda najvažnejši dobri na odločilnem mestu mogel zastopati njegove korist. Zavest imam, naj se me nima za neskrornega, da sem delal vedno po svoji najboljši vesti.

Včak kakor sedem let je minulo, ko sem bil po vaši volji izbran vašim zastopnikom. Nebrzando strankarstvo je takrat zastupljalo naše javno življenje ter je pljuskalo svoje umazano valovje prav do Dunaja. Kot edin slovenski poslanec, izvoljen na napredni program, sem imel težavno stališče. Tedanji Šusteršičev klub — mislim, da ga smem tako imenovati — je zahteval od mene popolno kapitulacijo, ako bi hotel vstopiti v njegov krog. Tega nisem mogel storiti, tako nisem hotel zatajiti svojega prepričanja ter vam napravljati nečasti. Našel pa sem takoj gostoljubno streho v Češkem klubu pod dr. Kramářevim predsedstvom ter v njem vso podporo, kolikor mi jo je v danih razmerah mogoč dati. Naj mu hode še enkrat izrečena najtopljejša zahvala.

V normalni dobi je bilo delo avstrijskega držav, poslanca prav malo zanimivo. Pač kogar so veseliha manenkostna zakulisna kavarstva in spletenarstva, ta je našel prav hvaleno polje. Mimo tega pa se je izčrpavalo njevo delovanje v trudopolnih in dostikrat nehvaležnih intervencijah v centralnih uradih. V tem oziru smo pravni slovenski poslanci iz znanih političnih razlogov imeli največ posla, toliko, da je pod tem trpela poglavita poslančeva naloga: zakonodajstvo. Tel intervencij se nisem ustrašil, smatral sem se takoreč za generalnega advokata vsega slovenskega naprednega življa pred osrednjim vlado. Nikogar nisem odganjal od svojega praga; če je bila proračna vtemeljena in prošnjk vreden priprošnje, tudi nisem gledal na pripadnost stranke, zlasti kadar je šlo za to, da se pomaga slovenskemu človeku. Strankarstva sploh nisem nosil na Dunaj, dasi se mi je od nekaterih strani zamerilo, ker sem vedno stal na stališču, da bi to škodilo ugledu mojega naroda. V političnem pogledu sem omejil svoje delovanje pa to, da sem razkrinkaval poslabšano politiko avstrijskih vlad ter vsako tudi najmanjšo mojemu narodu storjeno krivec pribil ad aeternam memoriam. Storil sem to v govorih ter v neštetih interpelacijah, ne toliko da odpomorem krvic, kajti to je bilo v največ slučajih brezuspečno, ampak da osvetlim sistem, ki je mislil nam živim skepati grob, pa si ga je končno pripravil samemu sebi. Ako danes pregledujem te govore in interpelacije, se mi prikazujejo kakor utemeljeni razlogi razsodbe na smrt obsojenega zločinka.

Zanimivejše je postal stališče nas državnih posancev ob izbruhu svetov-

ne vojne. Grof Stürgkh nas je bil v že marcu 1914 poslal domov, ugrabivši nam velevažno pravico, pravico in uminitete. Vsem so se v živem spominu oni dnevi polni grozot, trpljenja in preganjanj, ki se tudi pred ljudskimi zastopniki niso ustavila. Bili smo brez bese in brez moči. Kaka intervencija z naše strani, s strani slovenskih poslančev je dotičnika, ki smo zanj posredovali, več škodila kakor koristila. Se hraniščno pismo dr. Kramářa iz onih dni, ko mi pravi, da je tudi njegova prej takto tehtna beseda onemela, da je brez veljave. Ko sem bil grofa Stürgkha zapisal, da avdijenco v zadavi Slov. Matice, mi je oholo pustil odgovorit, da nima časa. In ko sva v istem predmetu s posl. dr. Rybarem posredovala pri tekatrinem ministru za notranje zadeve barunu Heinoldu, nama je kot odgovor poročljivo očital, da veljajo sokolske legitimacije našim vojakom kot passegartout za beg v rusko vjetništvo. Pismogrede rečeno je usoda Slov. Matice visela takrat na nit in mislim, da danes lahko izdam to tajnost, ako razkrijem, da jo je rešila miznica, ki je vanjo zaprl bil zadnje spise takratni sekcijski set v ministr. prezidiju — dr. Zolger.

Avstrijska vlada se je takrat popolnoma istovetila z velenemskega programom. Menili so, da je sedaj prišel čas, ko v svojem smislu lahko rešijo ono velesporno vprašanje z mednarodnega trga: avstro-ogrsko vprašanje. S silo in nasilstvi so hočeli rešiti. »Z ognjem in mečem«. Slovansko vojaštvo je padalo potisnjeno in prve vrste kakor zrelo klasje pod srpi, v zaledju so nas pustili gladovati, so nas morili, gonili po ječah, pustili umirati po gnušnih taboriščih. Iztrebiti ves zarod, tako se je glesila parola. Na ta način so si namevali zagotoviti gospodstvo, tako zgraditi koridor do Jadranu: preko naših trupel v pravem pomenu besede. Vse to se je godilo s privoljenjem in dopadanjem vlade in najvišjih civilnih ter vojaških krogov. Ako navzlič vsem strahotam še živimo, tedaj je prav ta doba polna grozote podala dokaz, koliko življenjske sile je v narodih slovenskih in pa dokaz za njihovo eksstenčno pravico.

Toda takrat nas je dušilo. Kakor mora je ležalo na naših dušah in nikjer nobene pomoči, nikjer žarka upanja, da bi posidal v naša žalostna srca. Ako si pogledal k bratom Čehom, ista slika, ako si obrnil oči na jug, ti je pogled zastrel gozd vislic. Doma pa, oj žalost, si moral skraviti svoje misli pred lastnim bratom, da te ni izdal, da te ni izročil krvniku. Pravil mi je nemški vojaški sodnik, da se mu naravnost gabi, da nikjer ni toliko ovad, toliko denunciacij proti lastnim ljudem, kakor na naši zemlji. (Ogorčenje) Vprašal me je, odok je pride. Odvrnil sem mu, gospod temu je kriva politična vzgoja našega naroda zlasti v zadnjih desetletjih. Kadarmo se v tej dobi shajali na politične razgovore, morali smo to storiti skrivati, tihotropski so zahajali češki in hrvatski poslanci k nam in mi zopet k njim. Morate si misliti moje duševno razpoloženje, kadar sem zapuščal sodno dvorano, kjer so nemško — nacionalno vojaški sodniki sodili tovariša, dr. Kramářa, dr. Rašina in drugove, zastrazenje kakor navadne zločince z vojaštvom z nasajenimi bajoneti. In Kramář sam mi je dejal med razpravo, moja sodba je gotova, ker sodijo par ordre du munt na višji ukaz nadvojvode Friderika (piui!) in nihče teh sodnikov ne bo imel noguma, da bi se upril temu ukazu. (Ogorčenje.)

Prihod in sprejem dr. Korošca v Zagrebu.

Zagreb, 3. decembra. (N. o.) Doktor Korošec in dr. Žerjav sta se pripravljali v spremstvu nekaterih drugih gospodov danes dopoldne ob poti do 12. uri s posebnim vlakom v Zagreb. Na celiem potu je prebivalstvo našega voditelja iskreno pozdravljalo. V Trbovljah in Zagorju so ga pozdravile posebne deputacije rudarjev. V Trbovljah so ga čakali na kolodvoru šolski otroci z učitelji. V Zidanem mostu ga je pozdravila deputacija železničarjev. Nadaljni pozdravi so se vrstili na postajah v Videm-Krško in v Zaprešiču. Vasi ob železniški progri so bile okrašene z nastavami. Na zagrebškem kolodvoru je pričakovala prvoribelja jugoslovenskega ujedinjenja večisočglava množica. Zagrebški župan dr. Šrkulj je pozdravil v imenu mesta dr. Korošca. V imenu

Izhaja vsak dan zvečer, izvzemši nedelje in praznike.

Inserati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 54 mm širok prostor: enkrat po 12 vin, dvakrat po 11 vin, trikrat po 10 vin. Poslano (enak prostor) 30 vin, parte in zahvala (enak prostor) 20 vinarjev. Pri večjih inseracijah po dogovoru.

Novi naročniki naj poslje naročino vedno po nakaznici.

Na samo pismene naročnike brez poslatve denarja se ne moremo nikakor ozirati.

, Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Slovenski Narod velja v Ljubljani:

dostavljen na dom ali če se bodi ponj: celo leto naprej K 48— | četr leta naprej K 12— | pol leta 24— | na mesec 4—

Posamezna številka velja 30 vinarjev.

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se nevračajo. Uredništvo: Knallova ulica št. 5 (v I. nadst. levo), telefon št. 34.

nemudoma zapusti avstrijsko ozemlje.

Zahteve Skodovih tovarn od bivše Avstro-Ogrske.

Dunaj, 3. decembra. V tukajšnji finančni krogih se tako živahnih razpravljajo o zahtevah Skodovih tovarn od bivše Avstro-Ogrske, ki znašajo nič manj kot 250 milijonov kron. Bivše vojno ministristvo teh zahtev na priznavanju ter so bili do sedaj vsi koraki češkega državnega sveta v tem oziru brezuspešni.

Admiral Koch v Zagrebu.

Zagreb, 3. decembra. (N. o.) Danes je prisel semkaj iz Ljubljane admiral Koch.

Iz hrvatske Češke.

Konfiskacija posestev bivšega nadvojvodove Friderika na Češkem.

Praga, 3. decembra. Po odlokou poljedelskega ministra Prašeka je bila odrejena konfiskacija posestev bivšega nadvojvodove Friderika. Konfiscirana so bila štiri posestva, ki leže v okraju Friedeck.

Odprava plemiških drugih naslovov na Češkem.

Praga, 3. decembra. V današnji seji Narodnega sveta se je sprejel zakon o odpravi častnih naslovov, plemiških predstavnikov v vseh odlikovanih. V veljavi ostanejo samo naslov doktor, inženir in častni doktor.

Praga, 2. decembra. (Li. kor. ur.) (Češoslovaški kor. ur.) Dnevnik »Bohemie« je bil danes uradno ustavljen za osem dni. Opolnoči je v Pragi bilo mirno.

Praga, 3. decembra. Danes se je izglasila pri praškem policijskem ravnateljstvu deputacija »Nemške hiše« v Pragi, ter interveniral zaradi zopetne podelitev gostilniške koncesije. Deputacija je sprejela nato sam ministriški predsednik dr. Kramář, ki se je izjavil napram deputaciji, da bo vlada storila vse, da se užadovolj Nemece v Pragi, da pa morajo tudi gledati v prvi vrsti na to, da se ne bo kalil red in mir.

Praga, 3. decembra. Rektor nemške univerze v Pragi je izdal na nemške visokošolce oglaš, v katerem ih svare pred vsemi provokacijami in pred vsemi takimi dejanji, ki bi se jih moglo smatrati kot tak.

Praga, 3. decembra. (Li. kor. ur.) Poslane Habermann je včeraj na nemški zborovanju povedal, da dospe v Prago v naikraješ času veliko število čeških legionarjev. Kot entenčni vojaki pridejo z vso vojno opremo v spremstvu italijskih častnikov.

Praga, 3. decembra. (Li. kor. ur.) Ceske Slovo je izvedelo od pristoino strani, da so pristanišče v Bordeauxu prispevale v dobrovoljno navdušenje češkega naroda. Zlasti napada huiskajščin in lažnemu poročilo oficilnega Češkega tiskovnega urada o teh dogodkih in izjavila, da delavstvo slovesa Češke republike ne bo onečastilo z nasilstvom zoper Nemcem in Zide. Končno pozivljive liste, naj nikar narodnostni strasti ne netuo z malenkostnimi huiskarijami.

Praga, 3. decembra. Rektor nemške univerze v Pragi je izdal na nemški zborovanju poveljstvo v zunanjem pristanišču. Do popolne Angleži niso imeli nobene zvezje s kopno zemljo. Zdi se, da so na krovu čete, namenjene na kopno. Splošno se sodi, da so te čete dolocene za pogod, ki ga entenca namerava zoper boljševike in da v brodovje v kratek odplove proti severu.

Berlin, 3. decembra. (Li. kor. ur.) Berliner Tageblatt poroča iz Haaga 2. t. m.: Parlamentarni sotrudnik odločno liberalnega lista »Daily News« pravi, da bodo alijanci stavili nastopne predloge glede novih sklepov: 1. Nekaj let naj se skoda povrača v čistem denarju in sicer vsa v Belgiji in v Franciji storiena skoda, ki jo cenijo na dve do dve in pol milijarde funtov šterlingov. 2. Vse v teh ozemljih poručene hiše morajo zaraditi nemški delavci in nemški delavci morajo priskrbeti ves potreben material. 3. Odškodnina naj se plača tudi za uničeno brodovno prostore.

Praga, 4. decembra. V Pragi vlada popoln mir. Oblasti so izvršile več hišnih preiskav pri nemških akademikih in v nemškem domu. Zaprli so 44 civilnih in vojaških oseb. Praga, 4. decembra. Avstrijski državni urad za zunanjo dela je predlagal češko-slovaški vlad, da bi se ustanovilo v Pragi avstrijsko poslanstvo. Češka vlada je to predlog odločila. Med poslaništvom železničarjev, kateri so se ustanovili v zahvali na zahvali, da so poslaništvu ne more preizkoriti, dokler se avstrijska vlada ne odpove svojim aspiracijam na ozemlje, ki vrišča češki revolucionarji.

Praga, 4. decembra. V Brnu se ustanovi naivši sodni dvor, nadalje češko vsečilišče, visoka poliedelska šola in visoka šola za živinozdravništvo.

Iz Austrije.

KAROL HABSBURŠKI MORA ZAPUSTITI AVSTRIJO.

Kodan, 4. decembra. List »Politiken« javlja z Dunaja: Z ozirom na razne monarhične spletke in agitacije je avstrijska vladova sklenila pozvati vsega števila Karla, naj

Reuterjev urad poroča: Na Downing Street se je danes vršila konferenca, ki se je udeležili Lloyd George, Balfour, Bonar Law, šef generalnega štaba Sir Henry Wilson, Foch, Clemenceau, Orlando in Sonnino. Dopoldanska po-

</div

svetovanja so se pečala z vprašanjem, kdaj in na kakšen način naj se vrši mirovna konferenca ter s podrobnostmi nadaljnjega izvajanja mirovnih pogo- deb. Mimogrede se je obravnavalo tudi vprašanje o bivšem nemškem cesarju. Sklepal se bo šele potem, ko dospē predsednik Wilson.

Boji za rotacijski papir.

Dunaj, 3. decembra. (Li. kor. ur.) Med zastopniki papirnega oddelka komisije za prehodno gospodarstvo pri Narodnem vboru ter gospodarske zveze papirne industrije, razdeljevalnice papirja in zvezne avstrijskih dnevnikov so se vršila pogajanja glede razdelitve papirja na Češkem. Moravskem in v Šleziji. Danes so se ta pogajanja zaključili. Sklenilo se je, da bo češkim, moravskim in šleziskim časopisom izhajajočim v češkem ali nemškem jeziku, papir porazdeljevala panirna poslovalnica v Pragi. Nemško-češki listi so po svojih zastopnikih sestavili izjavo, da so samo s tem zadovoljni, da ne bodo prikrajeni ne v kvoti in tudi ne v dobavi. Komisija za prehodno gospodarstvo Narodnega vbeta bo dala tvornicam papirja v Nemški Avstriji vsaki dan 60 wagonov premoga na razpolago. Za to bo Nemška Avstria do- stavljal tvornicam papirščino, sita, žezlni kršč, kaolin in lesne tvarine. S tem sporazumijem so dosegli popolno zagotovitev in zdelejanje rata- cijskega papirja v Nemški Avstriji, kakov tudi v češki državi.

★

Varšava, 2. decembra. (Li. kor. ur.) Poročilo generalnega štaba od 1. dec.: V Volyniju je položaj neizpremenjen. V vzhodni Galiciji se vrše trdovratni boji. Nadmočne ukrajinske sile so Rawo Rusko 29. novembra zvečer v 30. no- vembra zjutraj napadale. Odbili smo ponovne naskoke. Nasprotnik je imel velike krvave izgube, naše pa niso bile trecenznatne. Oddelek naših čet je vzel Kamionko in Staro Wies. Drug oddelek je po trdovratnih bojih iz Dawidowa vrgel ukrajinski bataljon z artilerijsko vred. V okolici Chyrwa se vrše boji z nadmočnimi ukrajinskimi četami. Pod pritiskom nadmočnih sil so naše čete opustile Felsztyn. Napade Ukrajincev na Chyrowo smo po krvavih bojih od- bili.

Dunaj, 4. decembra. Včerajšnje občinske seje so se udeležile prve zastopnice ženskega spola v dunajskem občinskem svetu.

Budimpešta, 4. decembra. Radi nedostajanju premoga se morajo zapirati vse prodaialne ob 4. popoldne.

Varšava, 2. decembra. (Li. kor. ur.) Glasom poročil ukrajinskih uradov je bilo pri Urupu v Kubanskem ozemljiju (Kavkaziju) pet boljševiških polkov popolnomu uničenih. Kubanske čete so si osvojile velik plen. Ta zmaga po- menja končnojavljeno likvidacijo boljševizma na Kubanskem.

Vesti iz Maribora.

Maribor, 3. decembra. (Li. kor. ur.) Na poveljstvo generala Maistra je od- šel 2. t. m. večji srbski oddelek z novim naročilom na Koroško. Ko so ti Srbi do- speli do Spodnjega Dravograda, se je branil tamkajšnji načelnik železniške postaje pustiti Srbe dalje, češ, da se ima na pokorite le železniškemu ravnateljstvu v Celovcu. Poveljstvu generala Maistra se je pa takoj udal, ter dovolil Srbov nadaljevanje pot.

Maribor, 3. decembra. (Li. kor. ur.) V Radgoni, kui so jo zasedle naše čete, vladala popolni mir. Zunan v prebivalstvo gresta našim četam v vseh ozirih na roko.

Maribor, 3. decembra. (Li. kor. ur.) V Spielfeldu so se včeraj javili vsi nemški železniški uradniki in drugi uslužbeni zopet k delu. — V Strasu in Arnužu se nahajajo še vedno oddelki nemško-avstrijskih čet, kar je v nasprotju s pogodbom, sklenjeno z vojaškim povelenjem v Gradeu. Na inter- vencijo generala Maistra sta deželni glavar Nemške Staterske dr. von Kaan in gospodarski komisar dr. Eisler ob- ljubila, da se ti oddelki odpoklicajo. tako, da ostaneta ti dve mestni nezasedeni in da ostane na ta način med zasedeno- no črto generala Maistra in med prvimi nemškimi stražami tako širok terenski pas, da ga ne presežejo projektili puški.

Maribor, 3. decembra. (Li. kor. ur.) Spodnji Dravograd so danes ponovno zasedle srbske čete pod povelenjem po- ročnika Stanka Jurka. Po zasedenju so prevzete tri naše slovenske čete, ki so dosegli stražile kolodvor Spodnjega Dravograda.

Maribor, 3. decembra. (Li. kor. ur.) Nemški železničari, ki so pričeli v soboto stavkati, so se obrnili na gospodarskega komisara dr. Eislerja s pro- pisi, da posreduje pri generalu Maistro glede zopetnega sprejetja v službo. General Maister je odklonil vsako poz- janje ter opozoril železničarie na proglašenje Narodnega sveta v Mariboru, kjer se pozivajo vse železničari, naj takoj nastopijo svojo službo, ker jo drugače izgube. General Maister je istočasno opozoril, da so se vsa vplivna in odgo- vorna mesta radi nujnosti že zasedla z našimi ljudmi, v katerem sime Jugoslavija v vsakem primeru zaupati.

Maribor, 3. decembra. Vlaki na koroški progi vozojo do Sinjčevasi. V Sinjčevasi je odšel od tukaj oddelke srbske vojske, ki šteje 500 mož. Ta oddelek je dololen, da vzdružuje mir in red na postaji in okolici. Železniški promet južno od Maribora se razvija docela normalno. Ni pa rednega prometa severno od Spielfelda, dasi se iz Gradca poroča, da je na progi Lipica- Gradec že vzpostavljen promet. Res je marveč, da vozijo tri vlaki samo od sluge, da slučaj. Tu so nabiti plakati, da so vse železniške proge od Logatca preko Spielfelda do Ljutomerja, od Maribora preko Velikova do Sinjčevasi in Železne kaplje dalje od Pragerskega do Središča pod- rejene prometnemu nadzorništvu v Lub- ljanici.

Maribor, 4. decembra. Stavka nemških železničarjev še traja. Graški odbor stavkujočih je poslal stavkujočim v Maribor poziv, naj takoj opuste stavko in prično z delom. V tem pozivu med drugim naglaša: »Avstrijska vlada je brez mo- či. Zato naj uslužbeni takoj prično z delom. Tudi državni urad avstrijski za promet poziva uslužbence, naj gredu takoj zopet na delo. Odbor stavkujočih v Mariboru na ta poziv iz Gradca še ni dal odgovora.«

Politične vesti.

— **Prvi srbski list.** V Sarajevu je izhajati »Srbska Zora«, nezavisen list srbske demokracije. Izhaja vsak torek, petek in nedelja. To je od leta 1914. prvi srbski list, ki je tiskan na počrtju bivše Avstro - Ogrske v círili. V svojem programu se srbska »Zora« zavzema za popolno narodno in politično ujedinjenje jugoslovanskega naroda.

— **Načelnik tiskovnega urada v Beogradu.** Na potu v Beogradu se je te dni mudil v Zagrebu Šef tiskovnega urada v Beogradu in bivši načelnik v ministrstvu zunanjih del Teodor Ste- nović-Vilovski.

— **Iz časnika sveta.** Iz Osje- ka javljajo: Bivšo madžarsko tiskarno v Osjeku so kupili socijalni demokrati za 80.000 K. V Osjeku pričneta v kratkem izhajati dva nova dnevnika. Enega bo izdajal bivši poslanec dr. Ivan Kraus, drugega pa bivši urednik »Jaga« Ivan Malinar. V Osjeku izhajajoči dnevnik »Jug« je postal glasilo jugoslovanskega demokratskega saveza, katerega krajenvi odbor se je osnoval v Osjeku.

— **Kdo bo Strossmayerjev naslednik?** Škofovska stolica v Djakovu je po smrti škofa dr. Kraca ostala nezasedená, ker Madžari niso hoteli imenovati nobenega narodnega škofa, hrvatska vlada pa ni mogla dovoliti, da bi Strossmayerjevo stolico dobil kak tuje ali protinarodno mislec svečenik. Sedaj so se razmere temeljito spremene in ni nobenih ovir več, da bi ne zasedel prestolice res naroden duhovnik, vreden naslednik nepozabnega Strossmayerja. Hrvatski listi so že jeli razpravljati o tem vprašanju in vukovarska »Nova Dobra« nasvetuje, naj bi se imenovati za djakovskega vladika odlični rodoljub dr. Ivo Kraljević, sedaj profesor na realni gimnaziji v Zemunu, ki je navdušen Jugoslovan, torej vreden, da zasede slavno stolico velikega Strossmayerja.

— **Bosna za ujedinjenje.** Malodane vse bosanske občine so se izjavile za popolno narodno in politično ujedinjenje vseh jugoslovenskih zemelj s kraljevino Srbijo. Kakor smo brzojavno obveščeni, so se za ujedinjenje med drugimi izjavile te - le občine: Banja- luka, Ljubinje, Gradiška, Prijedor, Novi, Biljač, Dubica, Kostajnica, Gačko, Nevesinje, Krupa, Ključ, Čajnica, Srebrnica, Zvornik, Maglaj, Rudolfs- thal, Gračanica, Dryar, Doberlin, Var- car Vakuf, Kotor Varoš, Jajce, Glamoč, Modrič in Sanski most. Ko je došla predvčerajšnja vest, da je ujedinjenje s Srbijo že proklamirano, se je ta novica sprejela povsod z velikim navdušenjem in narod je v burnih manifestacijah dajal duška svojemu srčnemu za- doščenju. Iz Banjaluke smo dobili brzojavko: »Radujte se in veselite, ker postali smo jedno.« To brzojavko je podpisal Proto Dušan Kečmanović.

— **Arhiv črnega kabineta v Sarajevo.** »Srbska Zora« javlja: Zaplenjeni arhiv črnega kabineta je spravljen v 46 vrečah. V tem arhivu se nahajajo vsi zaupni spisi bosanske vlade od leta 1878. do dan. Najinteresantnejši so spisi dispozicijskega (vohunskega) fonda. Ključi k temu arhivu se nahajajo v rokah Dijura Djamonje.

— **Frankovi z yeslovanskim pro- gramom.** Cista stranka prava, ki je bolje znana pod imenom frankovska, je dne 29. novembra na rojstni dan Jugoslavije svečano izjavila, da se umakne iz političnega življenja, ker je s svojo avstrofilsko politiko doživel popoln polom. Javnost se je zanašala na to izjavo in bila prepričana, da frankovska stranka že v doglednem času izgine iz našega javnega življenja. Toda stranka je na svojem zborovanju 28. pretek meseca sklenila, da se ne razide, marveč da bo skušala svojo organizacijo še izpopolniti. Obljuba torej ne dela dolga. V posebni resoluciji se je izjavila za federativno republiko ter za najožo zvezo s svobodno Bolgarsko, s češo - slovaško republiko in poljsko državo, češ, da je ta zveza nujno potrebna zaradi očakanja — »yeslovanske vzajemnosti«. Pa se vendar le gode čudeži — Frankovi so postalni Vse- sloveni!

— **Madžari in jugoslovansko kra- jstvo.** Kdor opazuje razvoj dogodkov na Madžarskem, bo razumel, s kako zavistjo zrejo madžarski politični krogi na politične dogodke v jugoslovenskih zemljah, na dogodke, ki merijo na to, da se iz neurejenih razmer razvije urejen državni organizem, ki naj predstavlja mlado državo jugoslovansko. Madžari, ki so preje sanjali o madžarskem morju — Magyar tenger — bi seveda najraje videli, ako bi nastal na jugu kaos, ki bi jim omogočal, da se znova dokopljajo do morja. Povsem naravno je, da Madžarom ni po godu izvršeno politično ujedinjenje vseh ju- goslovenskih plemenc. »Pester Lloyd« daje tako - le duška svoji nezadovoljnosti, da Jugosloveni nečejo več ple- sati tako, kakor bi jom godli gospodje Madžari: »Jugoslovensko kraljevino ogrožata na dan njenega rojstva dve težki nevarnosti: Na znotraj nesloga njenih državljanov, na zunaj italijanskih neprijatelj. Jugoslovenska monarhija združuje v sebi tri narode, ki pred- stavljajo po svojem jeziku, veri, kulturnem razvoju in zgodovinski usodi različne narodne tipe. Ogenj narodnega navdušenja bo morda koga premot, da bo v medenih tednih Jugoslovanstva prezrl, da ne tvorijo Srbi, Hrvati in Slovenci enega naroda, marveč tri. V težkih delavnih tednih, ki bodo sledili poročni svetovnosti, se istina ne bo več dala prikrivati. Srbsko pleme, ki daje dinastijo in vojaško jedro monarhiji, bo gospodar v državi. Hrvati in Slo-

venci ne bodo mogli trajno očuvati svoje ravnoopravnosti. Ta monarhija ne bo jugoslovanska, marveč srbska država. Izmed treh narodov, v katere se dele Jugoslovani, predstavlja srbsko pleme najbolj politično izvežban in naiboljši faktor. Oba druga plemena, Slovenci in Hrvati, zlasti zadnji, ki so bili vedno politično mehkejši material in k tudi gospodarsko daleko za- ostajajo za Srbi, ne bodo mogli v bo- doče preprečiti, da bi vodstvo v državi ne prešlo na pleme, ki je državi s svojo dinastijo utisnilo svoj pečat. Slovenska in hrvatska inteligencija, ki se je pridružila jugoslovanski misli, bo zapadla žalostni usodi, da se bo moral razna- roditi. Slovenska in hrvatska književ- nost se bo pretopila v srbsko, slovenska in hrvatska kultura bo vtonila v srbski. Slovenci in Hrvati se ne morejo vdati brez upora takšnemu razvoju... Skoro gotovo je, da se bo v kratek čas na Hrvatskem in Slovenskem poiavilo čustvo negodovanja proti četniški monarhiji pod srbskim vodstvom...« Kar se vidi, so Madžari radi Slovencev in Hrvatov v velikih skrbih, da bi ne vtonili v srbski morju. Preje seveda ko se je zdelo, da rase madžarsko dre- vo še prav bujno proti nebesom, bi bili naši madžarski prijatelji zlasti Hrvate najraje pogolnili, samo da bi prišli do Jadranu. Sedaj pa pretakajo grena- soje po Hrvatih in Slovencih, ker jim je vzetna možnost, da bi jih sami mogli potopiti v madžarskem valovju.

Iz seje Narodne vlade SHS

v Ljubljani z dne 30. novembra 1918.

V seji sta poročala obširno komi- sar Narodne vlade za Koroško Smodej o političnem položaju na Koroškem, zlasti v Celovcu, in podpolkovnik Uli- mansky o vojaškem položaju na sever- ni meji. Po naročilu Narodne vlage v Metliki v nedeljo 8. t. m. ob 9. uri dopoldne v prostorih Narodne čitalni- ce; v Semču v nedeljo 8. t. m. Ob 12. uri popoldne pri Bukovcu. O položaju poročajo Milan Šuklje, dr. Krivic in dr. Fux.

— **Imenovanja pri finančni službi.** Imenujejo se začasno: 1. Višji finančni svetnik Avgust Reich, za finančnega okrajnega ravnatelja pri finančnem okrajnem ravnateljstvu v Ljubljani; 2. finančni svetnik dr. Ivan Rupnik za višjega finančnega svetnika in finančne deželnega ravnatelja; 3. finančni svetnik Maks Konstantevic za višjega finančnega svetnika in namestnika finančne deželnega ravnatelja; 4. ra- čunski svetnik Anton Petrovčič za višjega računskega svetnika in vodjo računskega oddelka finančnega deželnega ravnateljstva; 5. finančni svetnik Felek Pehanič, za vodstvo nadalje Matica vsele razpusta ob- čutno skodo in bi rada vsaj deloma nadomestila izgubljeni imetek, ki je bil storjen sklep, izvodom »Gospodinu Fra- niju« nekoliko zvišati ceno. Posamezna knjižiga stane 14 kron. Na razpolago je v pisarni »Slovenske Matice« na Kon- gresnem trgu št. 7. I. nadst., ob delav- nikih vsake popoldne od 3. do 5. ure. Ker je zalogu majhna, nai se tisti, ki knjižo žele, takoj oglašo.

— **Gospodin Franjo.** Kakor je zna- no, je zaplenila avstrijska cenzura leta 1914 roman »Gospodin Franjo«, napomembnejše delo pisatelja Podlomskega. Zaradi tega romana je bila razpuščena »Slovenska Matica«, pisatelji sam pa je bil konfiniran na Nižjem Avstrijskem, kjer je kot žrtve tedanjih razmer umrl. Knjigovez »Slovenske Matice« g. Ivan Bonac je oddal cenzuri le 10 izvodov. Ostalo zaloge je o pravem času spravil ter je v svoji kleti za- zidal. Ob rostu Jugoslavije, čez dobro 4 leta, je steno podrl in izročil knjige »Slovenski Matice«. Priznanje in hvala, ki gre za to delo g. Ivanu Bonacu, te sama ob sebi umetna. Ker je cena vsem knjigam povsod poškodila, ker je trpe- la nadalje Matica vsele razpusta ob- čutno skodo in bi rada vsaj deloma nadomestila izgubljeni imetek, ki je bil storjen sklep, izvodom »Gospodinu Fra- niju« nekoliko zvišati ceno. Posamezna knjižiga stane 14 kron. Na razpolago je v pisarni »Slovenske Matice« na Kon- gresnem trgu št. 7. I. nadst., ob delav- nikih vsake popoldne od 3. do 5. ure. Ker je zalogu majhna, nai se tisti, ki knjižo žele, takoj oglašo.

— **Slovenskim pisateljem.** S 1. januarjem 1919 bo izdal izobraževalno društvo »Svoboda« v Ljubljani svoj družinski list »Svoboda«. V ta namen se obrača društvo do slovenskih pisateljev s prošnjo, naj kot sotrudniku do- deluje pri listu, da se tudi delavstvu in sploh nižjem slojem nudi duševna hrana, katere so doslej pogrešali. Pisatelji nai pošiljajo rokopise na: Uredništvo »Svobode«, Frančiškanska ulica

6. — **Kupovalci.** ki se zanimalo za demobilizacijsko blago vsake vrste, do- be informacije neposredno pri gospod- dih: Inž. K. Pick, nasproti pivovarne Union, Inž. Rueh, skladnična pisarna na glavnem kolodovoru. Inž. Turnšek, Tobačna ulica št. 11.

— **Slovenski sokolski koledar za 1. 1919 izide v založbi Sokola v Kranju.** Inserat na naročilo nai se določijo do 10. 1. t.

— **Izplačevanje obresti avstrijskih predvojnih obveznic in zadolžnic.** Po- verjeništvo za finance je zaukazalo, da se obresti avstrijskih državnih ob- veznic in zadolžnic iz predvojne dobe zoperirano izplačujejo pri finan- čni deželni blagajni in davčnih uradih. Slepkojpre pa se ne izplačujejo

Dva krojačka pomočnika sprejme takoj krojaški mojster Ivan Ambrož, Glince 225 pri Ljubljani.

Hiša v Kamniku se prodaja naslov pri upr. »Slo. Nar.« 7124

Učenca sestreljem v trgovino z mešanim blagom najraži iz dežele Adolf Eichberger, Slinica pri Št. Juriju.

Več kg duhanja, finega bosenskega, v uprav. »Sloven. Naroda«. 7116

Abiturient želi primerne službe. Ponudbe pod „Abiturijent/7117“ na uprav. »Sloven. Naroda«.

Zimska suknja, nova, se prodaja. Več v upr. »Sloven. Naroda«. 7125

Učenca za krojaštvo s popolno oskrbo, sprejme A. Mežik, Jesenice, Gorenjsko. 7140

Kupim hišo v Ljubljani za 50.000 - 80.000 K. Ceni ponudbe pod „Hiša 7080“ na upr. »Sloven. Nar.«

Blagajnica, veča vseh pisarniških del, želi dosedanje mesto premeniti. Cenj. ponudbe na upr. »Sloven. Nar.« pod „Blagajnica 7084“

Vojaki-čevljariji in barvarji se sprejmejo v Vojščeku zavodu za popravljanje montur v Večah, p. D. M. v Polju pri Ljubljani. 7079

Postrežnica za 2 uri dop. in 2 uri pop. se sprejme tako k držužni z enim otrokom. Vprašati na trgu Tabor št. 16, I. nadstropje desno. 7077

Poštna pomočnica, skromna, ki je že v 6 vrsti za B abonma, vpeljana v poštna in brzojavna opravila, želi službo. Naslov se izve pri upravnemu lista. 7108

Parterni sedež v 6 vrsti za B abonma v Sovenškem narodnem gledališču se prodaja. Natančneje se poizve Mestni trg 9. I. 7091

Ponudim slivovko, tropinovec, brinjevec, vec, rum, konjak, samo trgovcem in gostilničarjem. V. Spitzer, Holzzej. 6973

Instruktor matematike in geometrije se išeče za dijakinjo III. letnika. Vpraša naj se od 12. — 1/2. Naslov pove upr. »Sloven. Nar.« 7122

Bonbonov raznovrstnih, vsaka množina, na drobno in debelo, po nizkih cenah se dobri pri tvrdki Fran Medica, Ljubljana, Tržaška cesta 4. Istotam več praznih zaboljev, cikorije. 7026

Najboljši nadomestek za fino namizno, zno olje — edini izdelek te vrste in morski mahl se dobri v trgovini Marija Lukanc, Kopitarjeva ulica 4 v Ljubljani. 7181

Trtanega medu finega, se prodaja v saka količina na debelo ali na drobno. Razpošilja in na vsa vprašanja odgovarja Josip Hajduš, Kričevci (Hrvatska). 6875

Melovana SOBA se išeče za samostojno gospodijo, katero črez dan ni doma, za 15. t. m. Ponudbe se prosi na upravnino »Slovenškega Naroda« pod „Soba 415/7075“ 7075

Modistka išeče službe v Ljubljani. Even-tualno vstopi tudi kot prodajalka v trgovino. Cenj. ponudbe pod „Modistka 189“ na upravnino »Sloven. Naroda«. 7088

Papirnate vrče, pismeni papir, denarice, žlice in različne stvari se zaradi odpotovanja prodaja za četrto napakune cene. Kolizej, pritliče 16. v Ljubljani. 7092

Mlad trg. sotrudnik špecijske stroke, želi dopisovati z osebnimi, ki se resno zanimajo za vprašanja spiritzituma, magnetizma, telepatije, magije itd. Pisma pod „Okultist“ na uprav. »Slovenškega Naroda«. 7105

Višji mojster in preddelavec v večjih tovarnah, ključavnica za stroje in orodje, trezen in pameten, išeče pravljivo službo. Vprašanja prosi na uprav. »Sloven. Nar.« pod „izvrstna moč 7087“.

Premog se zamenja za sladkor. Istotam se prodaja ali zamenja za živila: 1 šivalni stroj, 2 knihniški mlizi, 2 svilinski bluzi, blago za predpasniki (kretone). Naslov pove upravnino »Slovenškega Naroda«. 7051

Pisarnovodja, ki je v tem svojstvu mnogo let uradoval v odičnih odvetniških pisarnah in mu je med vojno njegov šef umrl, išeče enakega mesta. V vseh pisarniških poslih izvežban v samostojen v konceptu. Poleg slovensčine in nemščine govori tudi srbsko-hrvatsko ter italijansko. Tekom vojne bil je dodeljen vojaskemu sodišču. Naslov v upravnino pod št. štev. 705.

Povečane slike do naravne velikosti, kakor tudi oljnate portrete na platnu izvršuje umetniško po vsaki fotografiji. 185

Davorin Rovšek prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Koložovska ul. 34 a.

Zleplo za sode, 1 zavoj 20 kosov za K 7., razpošilja Anton Krepek, Maribor ob Dravi. 7067

Vč krepkih vajencev sprejme mehanik Florjančič, Selengburgova ulica 6. 7071

Usnjarski pomočniki se iščejo. Kje pove upravnino »Slovenškega Naroda«. 7076

Obleka salonska in zimska suknja se prodaja. Jos. Ačnik, krojaški mojster, Gajeva ulica 2 I. 7028

Abiturient želi primerne službe. Ponudbe pod „Abiturijent/7117“ na uprav. »Sloven. Naroda«.

Zimska suknja, nova, se prodaja. Več v upr. »Sloven. Naroda«. 7115

Učenca za krojaštvo s popolno oskrbo, sprejme A. Mežik, Jesenice, Gorenjsko. 7140

Kupim hišo v Ljubljani za 50.000 - 80.000 K. Ceni ponudbe pod „Hiša 7080“ na upr. »Sloven. Nar.«

Blagajnica, veča vseh pisarniških del, želi dosedanje mesto premeniti. Cenj. ponudbe na upr. »Sloven. Nar.« pod „Blagajnica 7084“

Vojaki-čevljariji in barvarji se sprejmejo v Vojščeku zavodu za popravljanje montur v Večah, p. D. M. v Polju pri Ljubljani. 7079

Postrežnica za 2 uri dop. in 2 uri pop. se sprejme tako k držužni z enim otrokom. Vprašati na trgu Tabor št. 16, I. nadstropje desno. 7077

Poštna pomočnica, skromna, ki je že v 6 vrsti za B abonma, vpeljana v poštna in brzojavna opravila, želi službo. Naslov se izve pri upravnemu lista. 7108

Parterni sedež v 6 vrsti za B abonma v Sovenškem narodnem gledališču se prodaja. Natančneje se poizve Mestni trg 9. I. 7091

Ponudim slivovko, tropinovec, brinjevec, vec, rum, konjak, samo trgovcem in gostilničarjem. V. Spitzer, Holzzej. 6973

Instruktor matematike in geometrije se išeče za dijakinjo III. letnika. Vpraša naj se od 12. — 1/2. Naslov pove upr. »Sloven. Nar.« 7122

Bonbonov raznovrstnih, vsaka množina, na drobno in debelo, po nizkih cenah se dobri pri tvrdki Fran Medica, Ljubljana, Tržaška cesta 4. Istotam več praznih zaboljev, cikorije. 7026

Najboljši nadomestek za fino namizno, zno olje — edini izdelek te vrste in morski mahl se dobri v trgovini Marija Lukanc, Kopitarjeva ulica 4 v Ljubljani. 7181

Absolviran šestošolec odpuščen od voj. službe, želi vstopiti za farmacevca in lekarja! — Cenjene ponudbe pod „Farmacevt/189“ Novo mesto, Dolenjsko. 7139

Pes dobermanske čistokrvne pasme, 1 in pol leta star, Šolan, zelo živahen, dobrovojen, do 600 K takoj proda. Poizve se pri hišniku hotela Union. 7131

Dobro obranjena oprava za spalno sobo, bela oblike in plašč za gospodijo se kupi. Ponudbe pod „Plašč“ na uprav. »Sloven. Naroda«. 7102

Občinski tajnik z mnogoletno praksjo, begunec iz zasedenega ozemlja, išeče primerne službe. — Ponudbe na upravnino Slov. Naroda pod „Občinski tajnik“ 7111.

Vojnoposlovne znamke italijanske, kompletne pletneserje, tudi hravtske ali jugoslovanske oficijelne evrovizije kupim. Briefmarkenhaus Josef Baumgarten, Dunaj (Wien) I., Wollzeile 32. 6864

V najem želim vzeti manjši lokal, pravlen v trgovino s pritlikami v prometnem kraju v mestu ali na deželi. Naslov pove upravnino »Sloven. Nar.« pod „Stalen 250“, Trbovlje II. poštno ležišče, Stajersko. 6944

Bukova drva v polenih se prodajajo na drobno in na vagone, kadar so sežgane in na drobno kiane od 500 kg naprej. Dostavijo se na željo tudi dom. Se priporoča Josip Plankar, Dolenjska cesta št. 5, gostilna Kramar.

Slovenski okultist želi dopisovati z osebnimi, ki se resno zanimajo za vprašanja spiritzituma, magnetizma, telepatije, magije itd. Pisma pod „Okultist“ na uprav. »Slovenškega Naroda«. 7105

Modistka išeče službe v Ljubljani. Even-tualno vstopi tudi kot prodajalka v trgovino. Cenj. ponudbe pod „Modistka 189“ na upravnino »Sloven. Naroda«. 7088

Papirnate vrče, pismeni papir, denarice, žlice in različne stvari se zaradi odpotovanja prodaja za četrto napakune cene. Kolizej, pritliče 16. v Ljubljani. 7092

Mlad trg. sotrudnik špecijske stroke, želi dopisovati z osebnimi, ki se resno zanimajo za vprašanja spiritzituma, magnetizma, telepatije, magije itd. Pisma pod „Okultist“ na uprav. »Slovenškega Naroda«. 7105

Sprejme krepkih vajencev sprejme mehanik Florjančič, Selengburgova ulica 6. 7071

Zleplo za sode, 1 zavoj 20 kosov za K 7., razpošilja Anton Krepek, Maribor ob Dravi. 7067

Učenca za krojaštvo s popolno oskrbo, sprejme A. Mežik, Jesenice, Gorenjsko. 7140

Kupim hišo v Ljubljani za 50.000 - 80.000 K. Ceni ponudbe pod „Hiša 7080“ na upr. »Sloven. Nar.«

Premog se zamenja za sladkor. Istotam se prodaja ali zamenja za živila: 1 šivalni stroj, 2 knihniški mlizi, 2 svilinski bluzi, blago za predpasniki (kretone). Naslov pove upravnino »Slovenškega Naroda«. 7051

Pisarnovodja, ki je v tem svojstvu mnogo let uradoval v odičnih odvetniških pisarnah in mu je med vojno njegov šef umrl, išeče enakega mesta. V vseh pisarniških poslih izvežban v samostojen v konceptu. Poleg slovensčine in nemščine govori tudi srbsko-hrvatsko ter italijansko. Tekom vojne bil je dodeljen vojaskemu sodišču. Naslov v upravnino pod št. štev. 705.

Povečane slike do naravne velikosti, kakor tudi oljnate portrete na platnu izvršuje umetniško po vsaki fotografiji. 185

Davorin Rovšek prvi fotografski in povečevalni zavod v Ljubljani, Koložovska ul. 34 a.

Proda se Erneman Detektiv-aplanat 4½×6. Kje, pove upravnino »Sloven. Naroda«. 7142

Hija, lična, pridna, ter **kuharica** se sprejme. Naslov na upr. »Sloven. Nar.« 7132

2 lepo mebljani sobi se oddasta za mirne stranke. Naslov pove upravnino »Sloven. Naroda«. 7145

Premog se zamenja za črn klot. Kje, pove upravnino »Slovenškega Naroda«. 7143

Istraktacije sprejme absolvirana učiteljska kandidatinja. Naslov v upr. »Sloven. Naroda«. 7130

Svarilo. Javjava, da midva nisva plačnika na nikake dolgove, ki bi bili delata Zora Zubukovec, Ljubljana. 7141

Več konjskih hlapcev in delaycev se išče proti dobremu plačilu. Josip Turk, Terezijev cest. št. 13. (Kolizej). 6991

Gastilno na dobrém kraju, išeče poročeno. Jugoslavka, na račun ali v najem Naslov pove upravnino »Slovenškega Naroda«. 7068

60 K stane fina in trpežna, siva volnena jopica (sviter) lastnega izdelka na gumbe, zelo pripravljena za črnočrno. — Povpraša se: Presernova ulica št. 54/I. med 4. in 5. uro popoldne. 6179

Hija na Bledu, novozgrajena, enonadstropna, v pritličju z lokalni, primerni mi za trgovino ali goštinstvo oz. obrt, z vrtom za K 65 (00). Ponudbe na upr. »Sloven. Naroda« pod »F. E. 175 L/7137«.

Pozor, trgovci! Nudim: Prima sirkovne metle (domače delo), sirkovne kratečke, konjske žimante krateče, brezovne metle, tržaške bičevnike, pa-pirnat špago in raznovrstne vrvarške izdelke. Točna postrežba cene nizke. Ivan N. Adamčič, vrvar, Ljubljana. 6898

Hajsica ki bi prevzela tudi pospravljajočo, ljanje pisarne, se sprejme. Prosto stanovanje in primerača. Prednost imajo omogočene, kajih može rukodelec, najraje mizar ali tesnar. Naslov pove upravnino »Sloven. Naroda«. 7133

Razpis službe podkovskega mojstria. Podkovska Šola Slov. kmetijske družbe v Ljubljani išeče večjega in zanesljivega podkovskega mojstria. Prednost imajo dosluženi vojci ki podkovski mojstri, ki so dovršili podkovski tečaj na podkovskem učnem zavodu dunajske živinodržavne visoke Šole. Plača (sl